

BETÆNKNING**Afgivet af Lovudvalget****vedrørende****Forslag til: Inatsisartutbeslutning om at Grønlands Selvstyre tilslutter sig: Forslag til Anordning om ikrafttræden for Grønland af forskellige love om ændring af udlændingeloven og af forskellige love om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen.**

Fremsat af Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Anders Olsen, Siumut, formand

Medlem af Inatsisartut Paneeraq Olsen, Naleraq, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mala Høy Kúko, Siumut

Medlem af Inatsisartut Harald Bianco, Inuit Atagatigiit

Medlem af Inatsisartut Asii Chemnitz, Inuit Atagatigiit

Udvalget har efter 1. behandlingen den 2. maj under FM2023 gennemgået forslaget.

Forslagets indhold og formål

Forslaget har til formål at sikre en effektiv grænsekontrol og grænseovervågning af de ydre grænser. Dette forudsætter en opdatering af udlændingeloven samt gennemførelse af ETIAS¹-, EES²- og SIS³-forordningerne i Grønland, hvilket i det væsentlige svarer til gennemførelsen af

¹ ETIAS står for European Travel Information and Authorisation System og er en rejsetilladelse, som visumfritagne tredjelandstatsborgere skal være i besiddelse af forud for ankomsten til de ydre Schengen-grænser.

² EES står for Entry/Exit System og erstatter den nuværende manuelle passtempling med elektronisk registrering af ind- og udrejse direkte i ind- og udrejsesystemet med det formål at forbedre kvaliteten og effektiviteten af den ydre grænsekontrol.

³SIS-forordningerne har til formål at effektivisere og udvide brugen af SIS (Schengen-informationssystemet) og dermed forbedre mulighederne for at imødegå sikkerheds- og migrationsudfordringer i EU.

forordningerne i Danmark. En vedtagelse vil muliggøre, at der kan benyttes de samme arbejdsmetoder og systemer, som benyttes i Schengensamarbejdet.

Forslaget vil medføre en skærpelse af reglerne om terrorismebekæmpelse, udelukkelse fra og inddragelse af opholdstilladelse, udvisning ved kriminalitet, udveksling af oplysninger mellem bl.a. udlændingemyndighederne og efterretningstjenesterne og anklagemyndigheden samt skærpelse af regler om udlændinges ulovlige indrejse, ophold og arbejde mv.

Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under forslagens førstebehandling var der særligt fokus på, at der er tale om et meget omfattende og vigtigt emne, hvilket ikke mindst skal ses i lyset af en tid med øgede trusler. Derfor blev forslaget henvist til udvalgsbehandling.

Høringssvar

Forslaget har været i høring på Naalakkersuisuts høringsportal fra 9. januar til 10. februar 2023. Det afgivne høringssvar er gengivet i citat i beslutningsforslaget.

Det er i beslutningsforslaget oplyst, at forslaget ud over at være sendt i høring på høringsportalen også er sendt i direkte høring hos interne og eksterne interessenter. Det er dog ikke angivet, hvilke interessenter der er tale om. Udvalget skal påminde Naalakkersuisut om, at det altid bør fremgå, hvem der er blevet direkte opfordret til at afgive høringssvar.

Udvalget konstaterer, at det indkomne høringssvar fra Grønlands Erhverv alene stiller sig positivt over for forslaget.

Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender om at tilvejebringe det vejledningsmateriale, som Udlændinge- og Integrationsministeriet ifølge forslaget har oplyst, at de har fremsendt til Air Greenland. Ligeledes har udvalget bedt om at få en kopi af den korrespondance, der ifølge forslaget har været mellem Udlændinge- og Integrationsministeriet og Air Greenland i januar-februar 2022.

Departementet for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender har i den forbindelse oplyst, at det er korrekt, at der har været en korrespondance med Air Greenland, men at det nærmere indhold af korrespondancen er ikke departementet bekendt. Udlændinge- og Integrationsministeriet har dog oplyst, at "*Korrespondancen omhandlede dels generelle spørgsmål fra Air Greenland om, hvad EES og ETIAS er, og dels vejledning til Air Greenland om dette, herunder hvordan transportører skal registrere sig ifm. implementering af Schengenretsakterne.*"

Ministeriet oplyste endvidere: *"Endelig kan der henvises til, at der findes grundige vejledninger til transportører såvel som rejsende på de officielle EU-hjemmesider vedr. Schengenretsakterne. Disse er tidligere sendt til Air Greenland:*

EES: https://travel-europe.europa.eu/ees_en

ETIAS: https://travel-europe.europa.eu/etias-new-eu-travel-authorisation-0/what-etias_en

Særligt for transportører: <https://www.eulisa.europa.eu/About-Us/Organisation/working-group-for-carriers>"

Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget bemærker, at der i forbindelse med udformningen af forslaget samt et lignende forslag for Færøerne har været nedsat en arbejdsgruppe under ledelse af Udlændinge- og Integrationsministeriet med deltagelse af relevante myndigheder fra Danmark, Færøerne og Grønland. Den forudgående inddragelse af eksempelvis Grønlands Politi er yderst relevant, da det må antages, at disse har førstehåndskendskab til eventuelle nuværende udfordringer i forbindelse med grænsekontrol, grænseoverskridende kriminalitet m.v. og desuden har forudsætningerne for at kunne vurdere de praktiske fordele og ulemper ved en eventuel gennemførelse af de systemer, som ETIAS-, EES- og SIS-forordningerne vil medføre.

Danmark har som medlem af Schengensamarbejdet tiltrådt Schengenkonventionen. Af tiltrædelsesaftalen til denne fremgår følgende aftale vedrørende Færøerne og Grønland:

"Artikel 5, stk. 2:

I betragtning af, at Færøerne og Grønland anvender bestemmelserne i den rejseordning, der er fastlagt inden for rammerne af den nordiske pasunion, udføres der ikke kontrol ved grænserne af de personer, som rejser mellem på den ene side Færøerne eller Grønland og på den anden side de stater, der har tilsluttet sig Schengen-konventionen og Samarbejdsaftalen med Republikken Island og Kongeriget Norge."

I 2001 blev benyttelsen af det daværende Schengen-informationssystem i Grønland muliggjort ved anordning nr. 180 af 21. marts 2001. Dette har betydet, at Grønland defacto er blevet behandlet som værende en del af Schengensamarbejdet, og at rejsende fra Grønland derfor frit har kunne rejse i Schengenområdet.

En forudsætning for at dette kan opretholdes er, jf. ovennævnte tiltrædelsesaftale, at der løbende etableres effektive kontrol- og overvågningsforanstaltninger ved de ydre grænser på Færøerne og i Grønland. I takt med at forordningerne og systemerne om Schengensamarbejdet ændres, opstår der behov for at opdatere de gældende regler for Grønland, da Danmark ellers ikke lever op til kravet i tiltrædelsesaftalen om effektiv kontrol.

Spørgsmålet omkring Inatsisartutbeslutning om tilslutning til anordning om ændring af lov om Danmarks tiltrædelse af Schengenkonventionen er tidligere blevet behandlet af Landsstyret ved

vedtagelsen af punkt 153/EM2008. I lighed med den nuværende situation, var der på daværende tidspunkt blevet vedtaget en nyere generation af Schengeninformationssystemet (SIS II) og der var derfor behov for at sætte de nye regler i kraft for Grønland. Landsstyreformanden udtalte, at anvendelsen af det nye informationssystem var en forudsætning for opretholdelse af den gældende ordning, hvor der ikke føres kontrol med personer, der rejser mellem Grønland og et Schengenland. På den baggrund blev forslaget vedtaget énstemmt.

Udvalget bemærker, at forslaget i lighed med situationen i 2008 omhandler, hvorvidt Grønland ønsker at opretholde den nuværende ordning med Schengenstatus, eller om man ønsker at forkaste forslaget og dermed afskrive den eksisterende ordning.

Fordelene ved Schengensamarbejdet er, at personkontrollen ophæves ved de fælles grænser inden for Schengenområdet, at der gælder fælles regler for passage af Schengenrådets ydre grænser, og at der gælder ens visumregler for tredjelandsborgere i hele området. Dertil kommer fælles IT-systemer, der understøtter det praktiske arbejde.

Hvis forslaget gennemføres, gives Danmark mulighed for at håndhæve Schengenforordningerne i Grønland, og dermed leves der op til Tiltrædelsesforordningens artikel 5, stk. 2. Dette vil samtidig betyde, at grønlandske borgere opretholder retten til frit at kunne rejse til og mellem Schengenlande.

Modsat vil en forkastelse af forslaget medføre, at grønlandske rejsende fremover betragtes som tredjelandsborgere, hvilket vil medføre, at man vil skulle gennemgå kontrolforanstaltninger, hvis der rejses til eller mellem Schengenlande.

Ud over at omhandle grænsekontrol og indrejseregler, indebærer Schengensamarbejdet desuden en styrkelse af landenes samarbejde om at bekæmpe grænseoverskridende kriminalitet, terrorisme, illegal indvandring/ophold/arbejde m.m. Tiltrædelse af de forordninger, som forslaget rummer, samt den foreslåede opdatering af udlændingeloven vil skærpe reglerne på dette område og give større handlemuligheder i relation til terrorisme, grænseoverskridende kriminalitet og illegal indvandring.

Set i lyset af udviklingen i Grønland med eksempelvis etableringen af nye lufthavne, må det forventes, at antallet af såvel indrejsende som udrejsende til/fra Grønland vil være stigende. Ligeledes opleves det, at terrorisme og grænseoverskridende kriminalitet er problemstillinger, som til stadighed fylder mere og mere.

Såfremt forslaget forkastes, og Grønland undlader at tiltræde Schengenforordningerne, bør det derfor ved national lovgivning sikres, hvorledes Grønland fremadrettet håndterer kontrol- og sikkerhedsregler ved indrejse.

Forslagets økonomiske konsekvenser

Det er anført, at der ikke er væsentlige og økonomiske konsekvenser ved tiltrædelse af forslaget for Selvstyret i Grønland, idet ansvaret for grænsekontrollen af de ydre grænser fortsat ligger hos de danske myndigheder. Forslaget forventes således at have visse økonomiske konsekvenser for det danske justitsministerium, herunder Grønlands Politi. Udvalget bemærker, at det primært vil være de danske myndigheder, der pålægges administrative og økonomiske konsekvenser, idet der er tale om et område, der ikke er hjemtaget.

Det er ligeledes anført, at forslaget ikke forventes at have væsentlige økonomiske og administrative konsekvenser for det private erhvervsliv, men at der dog forventes at være visse konsekvenser, der dog ikke kan vurderes på nuværende tidspunkt. Det vurderes at være en mindre økonomisk konsekvens, at enhver transportvirksomhed, der bringer tredjelandstatsborgere til de ydre grænser ad luft- eller søvejen, er forpligtet til at tage ansvaret for den videre transport, såfremt vedkommende nægtes indrejse. Udvalget bemærker, at det vil medføre økonomiske omkostninger, såfremt en transportvirksomhed er forpligtet til at finansiere hjemrejse for tredjelandstatsborgere, der nægtes indrejse. Såfremt der er tale om en selvstyrejet virksomhed, så som Air Greenland, kan dette dermed indirekte medføre en økonomisk omkostning for Selvstyret. I vurderingen af, hvorvidt disse økonomiske konsekvenser er tålelige eller ej, skal der tages højde for, hvor ofte det forventes at ske, at en person nægtes indrejse i landet, og dermed skal hjemsendes. Udvalget bemærker, at dette ikke er muligt at fastlægge. Der lægges dog vægt på, at ingen af de omtalte transportvirksomheder har fremkommet med høringssvar, og at der således ikke synes at være en udpræget bekymring for hjemsendelsesomkostninger blandt transportvirksomhederne. Det bemærkes i den sammenhæng, at høringssvaret fra Grønlands Erhverv udelukkende giver positive tilkendegivelser om forslaget.

Afslutningsvis bemærkes det, at forslaget forventes at have mindre økonomiske konsekvenser for borgerne, idet en vedtagelse vil medføre, at tredjelandstatsborgere vil skulle ansøge og betale for behandling af en ETIAS-ansøgning for at kunne opnå Schengenvisa. Udvalget har ingen bemærkninger hertil.

Udvalgets indstillinger

Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Inuit Ataqatigiit og Siumut indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Anders Olsen
Formand

Paneeraq Olsen
Næstformand

Harald Bianco

Mala Høy Kúko

Asii Chemnitz Narup